Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciurĭ:
în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Prețul inserțiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 198. Brașov, Mercurĭ, 6 (18) Septemvre 1895.

Grațiarea.

Brașov, 5 Septemvre v. 1895

Cea dintâiu scire despre faptul sěvîrșit al grațiării condamnaților noștri politicĭ în procesul Memorandului am primit'o aseră târdiu dela părintele Vasile Lucaciu din Seghedin,

„Suntem liberĭ!" Aceste dóuě cuvinte cuprind în sine tótă gândirea, tótă emoțiunea sufletéscă a părintelui Lucaciu în momentul, când pe neașteptate 'i s'a comunicat lui și soților sěi de suferințe, că într'adevěr au fost și sunt grațiațĭ.

Durerile și amărăciunile suferite timp de trei-spre-dece lunĭ și jumětate au fost uitate, cădênd ca o pétră de pe peptul întemnițaților consciința torturătóre, că în viitor vor trebui sě mai îndure aceleașĭ durerĭ și amărăciunĭ încă atâta și atâta timp.

Patru anĭ fără șése séptěmânĭ de închisóre mai avea înainte părintele Lucaciu și acum de-odată se deschise pórta închisorii pentru el și soții sěi, ca sě fiă liberĭ.

E dér fórte firéscă bucuria, ce au simțit'o ei în acel moment și care i-a făcut sě isbucnéscă în strigarea de mulțămire cătră capul statului, care a sěvîrșit actul de grațiare

Suntem liberĭ! a esclamat cu drept cuvênt Vasilie Lucaciu, când s'au deschis porțile închisorilor dela Seghedin și dela Vaț pentru cei condamnațĭ în procesul Memorandului. Ei sunt adĭ érăși redațĭ societății, se pot reîntórce în sînul familielor, în sînul poporului lor. Anatema, ce-o aruncase asupră-le o sentință vindicativă, susținută de patima órbă a despotismului de rassă, a cădut, după ce s'a făcut destul, precum se dice, poftelor de rěsbunare.

Liberĭ sunt adĭ osêndiții pentru Memorand, nu-șĭ mai petrec dilele între zidurile temniței, nu mai aud pasul monoton și zuruitul lugubru al cheilor închisorii, ce-i despărțea de lumea dinafară. Individual și fisicesce, ei se află acuma netăgăduit mult mai bine și în limba vulgară se va dice, că și-au recăpětat libertatea.

O, sântă libertate ce mare și puternică eștĭ tu și atuncĭ, când făcênd sě cadă lanțurile, ce legau mânile și piciórele sclavilor și redându-le mișcarea liberă îĭ facĭ sě crédă un moment, că și ei sunt născuțĭ și făcuțĭ pentru libertate!

Suntem liberĭ! esclamă Lucaciu, Dr. Rațiŭ și soțĭ în momentul, când li-se iau lanțurile dela mânĭ și dela picióre. Dér ei n'au suferit acéstă osîndă ca pedépsă și ponos personal, ci au suferit pentru-că prin pasul, ce l'au făcut la însărcinarea conaționalilor lor, au voit sě contribue, ca cu toții sě ne redobêndim libertatea în patria nóstră străvechiă.

Emoțiunea, de care au fost cuprinșĭ întemnițații în momentul, când li-s'a anunțat, că vor fi liberațĭ, șĭ a avut negreșit îndreptățirea ei firéscă individuală și a putut sě dureze până ce ei au părăsit zidurile urgisite. Dér îndată ce s'au vědut érăși în mijlocul societății și a conaționalilor lor, consciința a trebuit sě le șoptéscă, că nu s'au reintors în sînul unui popor liber, că acest popor têrăe încă după sine jugul iobăgiei moderne, în care l'a băgat vitregia lui sórte.

Intemnițaților pentru Memorand li-s'a făcut o mare nedreptate, căcĭ au fost tratațĭ ca nisce făcětorĭ de rele, când ei nu s'au condus decât de dorința de-a ajuta poporului lor asuprit, ducênd plângerile lui la piciórele tronului. Prin actul de préînaltă grațiă s'a pus capět prigonirei, îndreptate contra lor. Acest act, care, durere, a venit destul de târdiu, redându-le libertatea mișcării, a făcut sě se espieze ceea ce ei personal au suferit.

Dér suferințele, la carĭ este condamnat poporul prin asupririle și nedreptățirile, ce i-se fac, când se vor sfêrși?

Când vom puté striga cu toții în consciința deplină a drepturilor, ce ne compet ca unei națiunĭ așa de numeróse și însemnate în acest stat: *Suntem liberĭ*!

Când va sosi acel moment visat și dorit încă de vrednicii și neuitații noștri antecesorĭ, ca Românul sě nu se mai simtă strěin aicĭ în patria sa, ca acéstă patriă, al căreia pământ este îngrășat cu sudórea muncei și cu sângele nostru, sě nu mai fiă pentru noi mamă vitregă, ci mamă adevěrată, care sě ne îmbrățișeze cu aceeașĭ iubire pe toțĭ locuitorii?

Apropiatu-ne-am măcar c'un pas de acéstă țintă prin aceea, că, topindu-se ghiața nemilósei judecățĭ dela Clușiu, au fost liberațĭ din închisóre domnii Rațiu, Lucaciu și soțĭ?

Grațiarea acésta, făcută la propunerea guvernului, este óre un semn, că adversarii noștri au căpětat minte și că s'au hotărît a nu mai împinge lucrurile în direcțiunea nenorocită, care tinde a despărți pe fiu de tată și de mamă, pe soră de frate, tóte numai pentru isbênda graiului și a culturii națiunei, ce singură vrea sě stăpânéscă și sě înfloréscă în țéră.

Așa ar fi sě fiă și bine ar fi sě fiă așa.

Déră adeversarii ne spun, că guvernul de aceea a propus grațiarea întemnițaților, pentru-că vede, că poporul s'a liniștit și nu mai crede celor ce vor sě 'l ducă în rětăcire, vorbindu-i de drepturĭ și de libertate; le-au dat drumul celor condamnațĭ la Clușiu, ca poporul, vědêndu-i liberĭ în mișcările lor, sě crédă, că acéstă libertate se estinde și asupra lui și că de acum tóte se vor face în pace și bună înțelegere.

Tot așa ne cântă adversarii noștri de 28 de anĭ încóce, și unde am ajuns? —

Ne bucurăm din inimă vědênd pe frații noștri, carĭ au stăruit pentru binele neamului, scăpațĭ de lanțurile închisorii.

In bucuria lor și a nóstră însě sě nu uităm nicĭ o clipită, că starea poporului român din Ardél și Țéra ungurésca nu este adĭ mult mai bună, decât atuncĭ, când mila împěrătéscă l'a mântuit de iobăgia legată de gliă și i-a iertat Românului sě se mute dela un domn la altul.

Condamnații noștri, victimele nemilósei sentințe dela Clușiu, sě nu uite la rêndul lor nicĭ un moment, că décă a fost de lipsă sě aibă tăriă de suflet între zidurile temnițelor dela Seghedin și Vaț, acuma, că sunt liberĭ și mântuițĭ de închisóre, se recere dela ei o îndoită tăriă, ca sě resiste tuturor ispitelor și sě rěmână credinciosĭ marei îndatorirĭ morale, ce au luat'o asupră-le înaintea națiunei.

Liniște.

Sub titlul acesta „*Kolozsvár*" dela 16 Septemvre scrie un prim-articul din incidentul vestii despre grațiarea condamnaților în procesul Memorandului.

Fóia ungurésca constată în primul loc, că în mișcarea naționalităților a urmat o liniște îmbucurătóre. „Kolozsvár" nu scrutéză causa acestei neașteptate schimbărĭ, nicĭ nu vré sě cumpănéscă, décă grația monarchului este o umbră a acestei liniștĭ.

Décă mișcarea de naționalitate în Ungaria ar fi într'adevěr mișcarea naționali-

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

BOSCĂRIE.

(Fine)

Nu scim câte representațiunĭ a dat artistul în Iașĭ. Este însě sigur, că a întêmpinat multe greutățĭ cu producțiunea marilor sale „mehanico-fisicalicieștĭ meșteșugurĭ", de vreme ce pe atuncĭ Iașii nu posedau încă nicĭ o clădire pentru spectacol, căcĭ teatrul frances de varietățĭ s'a zidit abia în 1832*). De bună sémă representația s'a putut da în vre-o baracă construită ad-hoc séu póte în salónele vre-unuia dintre boerĭ, carĭ — avem destule esemple — veniau adesea în ajutorul artiștilor strěinĭ.

Ast-fel dintr'un anunț teatral dela 1845, Martie 11, vedem, că mai mulțĭ artiștĭ streinĭ măgulițĭ de primirea binevoitóre, ce li-au făcut'o înalta nobilime („flattés de l'accueil bienveillant de la haute noblesse") dau o serată musicală în salónele Vornicului Ioan Ghyka, ce a binevoit a le acorda pentru acésta („qui les a bien voulu accorder pour cette soirée")*.

*) Burada (T. T.), op cit.
*) Academia Româna. Foi volante: Teatru.

Câte-odată artiștii nu mai puneau prețurĭ de intrare și așteptau cu încredere rěsplata talentului lor dela dărnicia boerilor. Séu póte casul, pe care voiŭ a-l cita, este unic, din pricină, că artistul în cestiune este grec. Étă în acéstă privință un afiș-circulară din 1846, Iulie 30, prin care se anunță representațiunea lui D. G. Frangopulos, ventriloc și magician modern:

„*Monsieur!*

„D. G. Frangopulos, ventriloque et Magicien moderne, voulant satisfaire autant qu'il est en lui aux désirs manifestés par plusieurs familles respectables, il s'est décidé de donner avant de partir de Yassi une dernière Représentation de *Ventriloquisme et de Magie physique*, qui aura lieu Jeudi le 11 Août au soir dans la salle de Mr. le Postelnic A. Logady et que vous êtes prié Monsieur d'honorer de votre présence.

„La remunération de l'artiste est laissée à la générosité des personnes qui voudront bien assister à la dite représentation.

„On commencera à $8^1/_2$ heures.

„Yassi le 30 Juillet 1846*).

Ba ce este mai mult, înalta societate prinsese gust de ast-fel de representărĭ și se găseau probabil amatorĭ, carĭ plăteau ca sě învețe aceste „mehanico-fizicalicieștĭ meșteșugurĭ". Confirmarea lucrului o găsim tot într'un anunț teatral tipărit în românesce și cu traducere franțuzéscă și nemțéscă. El începe ast-fel:

„TEATRU
„Eșĭ. Sâmbătă în 15 Iuli 1839
„*D. Cavaler de Blaĭleben Mehanic de la Viena*
va avé cinste a da cea de pe urmă dată o
Representațiă fizică-mehanică
alcătuită din cele mai frumóse și vrednice de mirare meșteșugurĭ.
„Prețul intrărei este cel obicĭnuit, începutul la 8 césurĭ séra.

Apoi adaugă pe douě colóne în franțuzesce și în traducere nemțéscă următórele cuvinte:

„Cette représentation sera accompagnée, comme on avait déjà annoncé, de tout ce que l'art peut produire.

„Il serait superflu d'énumérer ici les jeux d'art qui seront donnés. C'est assez d'assurer que la plus part des jeux seront nouveaux, remarquables et difficiles à exécuter.

„Si quelq'un désire d'apprendre un ou plusieurs de ces jeux d'art, l'escamoteur offre de les enseigner contre un modique honnoraire. S'adresser au Han Turc No. 14*)".

*) Academia Română, idem.

*) Academia Română, idem.

Câte-odată, din nefericire, aceștĭ artiștĭ rěsplăteau prin ingratitudine primirea căldurósă, ce li-o făcea boerimea acestor țěrĭ. Arta pentru unii din ei era numai un mijloc de a-șĭ ascunde intențiunile rele și în realitate nu erau decât escrocĭ și spionĭ. Voim a vorbi despre vestitul cavaler Rodolfo, care a dat representațiunĭ în Iașĭ și Bucurescĭ pe la sfîrșitul anului 1841 și începutul lui 1842.

Eliade, plin de admirațiune pentru uimitórele producțiunĭ ale artistului, îi adreséză o odă inspirată de cele mai călduróse simțirĭ. Intre altele îi dice:

Destinul te ascultă, Amoru-țĭ stă 'nainte,
Attracția în mână-țĭ crează la minunĭ
Ițĭ împrumută Eliu și electru și minte,
Și Joie ė proprice l'a talle rugăciunĭ.

Tu focul furĭ din cerurĭ, c'anticul audace
Spre reînsuflețire, fericire, Prometeu!
Și în loc de rěsbunare, Olympul ė în pace.
Asupră-țĭ nu se scólă mânia vr'unui zeu;
. . . .
Minunea-țĭ am simțit'o, ca focul din junie
In vêrsta-mĭ ammorțită încep a schintilla;
Și Musa mea fugace îmĭ rîde, va sě-mĭ viie,
Cântând a ta putere, junește a visa.

Cu varga-țĭ creatóre, cu strania-țĭ putere
Rejunĭ tu, póte, Omul; — ma, din codaciŭ Roman,

tăţilor şi nu a agitatorilor; décă lucrul ar sta aşa, că pe terenul administraţiei şi al justiţiei naţionalităţile ar fi apăsate; décă c'un cuvênt, ranele sociale ale naţionalităţilor, amărăciunea poporului şi nesuportarea situaţiunei ar causa mişcarea de naţionalitate: atuncĭ acésta nu va puté fi sugrumată prin nicĭ un fel de mijloc măestrit, *nicĭ prin acte de graţiare.* Atuncĭ mişcarea şĭ-ar face calea ei cu putere elementară, ca orĭ-ce mişcare socială, care tinde a-se validita şi manifesta prin impulsiunĭ imperative şi drepte.

Pentru Ungaria ar fi un adevĕrat pericol, décă mişcarea de naţionalitate ar avé acest fond — continuă „Kolozsvár“ — Insĕ totul este numai opera agitatorilor, carĭ seduc poporul, ér acésta este ce ne linişteşce pe noi (Slabă linişte — Culeg.) E consciinţa curată, că hegemonia maghiară n'a fost şi nu este păgubitóre pentru nicĭ o naţionalitate dela noi (Ipocrisie! — Culeg.) In ceea-ce este rĕu şi miserie se împărtăşesce de-o potrivă Maghiarul, ca şi nemaghiarul, pe cum în acelaşĭ fel (??) se împărtăşesc de prerogativele statului maghiar.

E lucru firesc însĕ, că dorinţa sinceră a fiă-cărui Maghiar este, ca sĕ facem sfîrşit acestui rĕsboiu, şi ca *înşi-şĭ matadorii naţionalităţilor sĕ se plece înaintea intereselor nóstre de stat şi înaintea ideii de stat maghiar.* Dorim, ca în pressa din streinătate şi din patriă sĕ înceteze calomniarea, care décă chiar nu ne strică, totuşĭ ne e neplăcută.

Décă graţia regelui va promova acest scop şi décă marinimia maghiară va influinţa prin dreptate şi echitate asupra respectivilor, convertind baremĭ pe unul dintre ei pe calea cea bună, atuncĭ acésta o considerăm de salutar şi folositor pentru naţiune şi pentru adevĕrata pace.

Va sĕ ḑică în schimb pentru graţiare, şoviniştii dela „Kolozsvár“ cer plecarea înaintea intereselor de stat şi a ideii de stat maghiar; cer convertirea „matadorilor“ pe cale mai „bună“ pentru folosul „naţiunei“ şi pentru „pacea“ contemplată de cei dela „Kolozsvár“. Acum mai lipsesce sĕ céră, ca „respectivii“ — cum numesce fóia unguréscă din Cluşiu pe cei graţiaţĭ — sĕ pórte calpac şi pintenĭ, pentru „pacea“ dorită de Ungurĭ.

Podul peste Dunăre.

Reproducem după „*Timpul*“ din Bucuresci următorul articul remarcabil:

Peste ḑece ḑile vom asista la o solemnitate, care va fi şi un mare eveniment cultural. La 14 Septemvre se va inaugura măreţul pod peste Dunăre dela Cernavoda. Ca lucrare de artă şi de sciinţă, acest pod este una din cele mai marĭ lucrărĭ de asemenea natură, care s'au sĕvêrşit în Europa. In ce privesce Dunărea în special, podul nostru este cel mai însemnat peste bĕtrânul fluviu, care străbate Europa centrală: dela Budapesta până le Marea-négră, acésta va fi singura cale ferată, care trece peste apa Dunărei.

Nu póte cine-va sĕ 'şĭ închipuéscă un spectacol, care sĕ te umple cu drept cuvênt de mai multă mândrie, ca om şi ca Român, decât acéstă operă. Ca om, căcĭ te cuprinde un simţimênt general de mândrie, când vedĭ cu ochii o isbândă strălucită a umanităţeĭ asupra forţelor brute; ca Român, când scii, că acéstă cucerire ne aparţine nouă.

Nu vom repeta astăḑĭ istoricul faselor prin care a trecut elaborarea planului şi esecutarea acestei lucrărĭ măreţe. Este destul de-a spune, că podul dela Cerna-Voda era proiectat de mai bine de 13 anĭ, şi că după mai multe concursurĭ, planul definitiv al inginerului român Saligny a fost adoptat, şi pe basa lui s'a dat lucrarea în licitaţiune.

Astăḑĭ podul este gata; el întinde reţeua sa aeriană peste apa Dunărei şi aşteptă ca prima locomotivă sĕ sbóre pe arcurile sale îndrăsneţe până la ţĕrmul mărei.

Dela Traian încóce, adecă, una miie şépte sute nouĕ-ḑecĭ şi patru de anĭ, Dunărea mare, din capitala Ungariei până la gurele ei, a stat neînvinsă de geniul uman. Popóre întregĭ au trecut valurĭ-valurĭ peste dênsul; ţĕrmurile lui au fost adese-orĭ udate de şirói de sânge vĕrsat în lupte crâncene, şi după opt-spre-ḑece secole, urmaşii aceluiaşĭ ném, care sub conducerea marelui Impĕrat a trecut fluviul pe un pod ale cărui rĕmăşiţe se vĕd încă, spre a cuceri Dacia şi a implânta într'ênsa arborele civilisaţiunei romane, îndeplinesc astăḑĭ opera măréţă, care va stabili o legătură între occidentul europén şi ţĕrmul Mărei-negre.

Podul lui Traian, conceput de un Apolodor, era o operă rĕsboinică şi cuceritóre; podul lui Carol I, conceput de un Saligny, este o operă de pace.

Ce dovadă mai mare putea da neamul românesc despre activitatea sa?

După-ce a stat neclintit în cursul vécurilor în mijlocul şirului de popóre, ce curgeau dela Nord, după-ce a fost straja viteză şi neadormită a creştinităţei în contra năvălirei musulmane dela Sud, după-ce a trecut prin secole întregĭ de durerĭ şi de impilărĭ de tot felul, némul românesc, călare pe ambele ţĕrmurĭ ale fluviului cucerit de strĕmoşii sĕi, îşĭ urméză menirea istorică şi civilisatorie în rĕsăritul europén.

Aşa-dér, măreţul lanţ istoric, care légă România modernă de obârşia ei latină, capĕtă o nouĕ ilustrare prin sĕrvêrşirea unei opere, ce represintă o victorie a geniului uman şi a sciinţei asupra puterilor naturei.

Inaugurarea podului dela Cerna-Voda, va fi şi o serbare, care pe lângă partea ei special românéscă, va avé şi un caracter internaţional. Óspeţĭ ilustri vor asista la dênsa; presa europénă va duce în tóte unghiurile lumei faima acestei opere măreţe, arătând insemnătatea ei din tóte punctele de vedere.

Suntem dér datorĭ a face tot ce ne este cu putinţă pentru a mări strălucirea acestui eveniment, care ne pune în contact direct cu vechia civilisaţiune a popórelor celor mai înaintate.

Noblesse oblige!

Saşii şi guvernul.

Scim cu toţii, ce ţinută au observat totdéuna Saşii faţă cu guvernul ungar. Ei în tóte timpurile au representat o parte din „trena“ celor dela putere, numai ca prin acésta sĕ se facă plăcuţĭ, sĕ nu se strice cu Maghiarii şi sĕ pótă trăi în pace pe contul celorlalte naţionalităţĭ din ţéră. Au venit însĕ şi timpurĭ de acelea, când ministeriul ungar le mai da şi lor câte o ciocnitură în cap, cum au fost d. e. atentatele asupra scólelor şi persecutarea învĕţătorilor lor din anul trecut. Atuncĭ Saşii mai strigau şi se văetau puţin, însĕ ministerul érăşĭ le astupa gura cu câte o promisiune, şi Saşii „noştri“ érăşĭ se domoleau şi gustau fructele pactului cu Szapáry.

Venì însĕ la cârmă paşa-Bánffy, duşmanul şi tiranisatorul de odinióră al Saşilor, pe când era el fişpan al comitatului Bistriţă-Năsĕud. Nu şĭ-ar fi putut închipui nimenĭ, că şi înaintea acestuia sĕ se plece Saşii. Dér orĭ-cine a creḑut astfel, s'a înşelat. Saşii, mai servilĭ ca orĭ şi când, s'au aruncat în braţele acelui duşman neîmpăcat al naţionalităţilor, îl preamăresc şi'l glorifică, încât trebue sĕ-l apuce scârba pe orĭ-ce om de bun simţ.

Ca o eclatantă dovadă despre servilismul fără marginĭ al Saşilor şi ca un esemplu vĕdit pentru Românĭ, dintre carĭ şi astăḑĭ mai esistă unii naivĭ, carĭ cred într'o alianţă şi prietiniă sinceră cu poporul care a fost importat în Transilvania din provinciile germane — reproducem aci unele părţĭ din articolul de fond al organului săsesc ardelén „*Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt*“ dela 11 l. c. Etă ce ḑice numitul ḑiar:

Temerile, ce s'au ivit la începutul acestui an, faţă cu ministeriul Bánffy, s'au dovedit ca nebasate. *Nicĭ un atac* nu s'a îndreptat din partea acestui minister asupra dreptului săsesc şi asupra bunurilor nóstre poporale, ba nicĭ nu s'a încercat. Din contră am fost scutiţĭ de atacurile, carĭ s'au încercat asupra nóstră din altă parte (Din care? — Red.), şi *noi am esperiat chiar din partea acestui guvern, promovare şi doveḑĭ de prevenire bine-voitóre.*

Tóte esperienţele, pe carĭ le-am făcut dela numirea ministerului Bánffy încóce, dovedesc, că ar fi fost o greşélă nespus de mare şi fatală, décă deputaţii săsescĭ ar fi eşit din partida guvernamentală.

Este numai o întrebare a timpului, ca sĕ se închidă abisul dintre Românĭ şi Maghiarĭ. Intrarea României în tripla alianţă va fi urmată de un *modus vivendi între aceste douĕ naţiunĭ.* Noi Saşii nu vom puté, decât sĕ ne bucurăm de o astfel de apropiare între Maghiarĭ şi Românĭ, dér trebue sĕ fim cu luare aminte, ca nu cum-va printr'o ţinută molatică, fără tact, prin frase spumĕgătóre şi prin lucrare fără căpătâi, sĕ fim aceia, *carĭ sĕ plătim preţul acestui pact*, şi ca sĕ se întórcă érăşĭ timpurile, când d-nii Dr. *Pĕcurar* şi Dr. *Tincu*, ascultând de fişpanul, recurău contra orĭcărei hotărîrĭ a universităţii săsescĭ, ca părerea *lor*, a minorităţii, sĕ fiă timbrată ca hotărîre a universităţii; şi când sub primăriatul lui Pécurar s'a etablat în Sebeşul săsesc o domniă de terére contra Saşilor de acolo.

Şi acum încă un esemplu. In 8 l. c. s'a ţinut în Sighişóră o adunare a alegĕtorilor, în care îşĭ ţinù darea de sémă deputatul săsesc Dr. *Schwicker*. Acesta ḑise între altele următórele:

Deputaţii săsescĭ vor ţine fidel la partida guvernamentală. Ministrul-preşedinte actual a declarat publice în carmeră, că programul poporal săsesc dela 1890 este deplin compatibil cu programul guvernului. Cabinetul Bánffy n'a dat ansă la nicĭ o nemulţămire, din contră, un mare şir de postulate îndreptăţite şi basate ale poporului săsesc s'au împlinit pe cale legală.

Sĕrbarea memorabilă a esistinţei de 1000 anĭ a patriei nóstre, forméză şi pentru Sasii ardelenĭ un moment de bucuriă şi de mulţămire, deóre-ce mai mult ca de 700 anĭ ei aparţin ca cetăţenĭ îndreptăţiţĭ, cu fidelitate, acestui stat; şi portă în inimĭ dorinţa şi speranţa sigură, ca *patria comună ungară* sĕ privéscă în faţa unui viitor asigurat şi înfloritor.

Din trădător, ferice, ş'Orbia, Prevedere
Sĕ facĭ, — é par' c'ai face un angel din [Satan*)

. . . .

Dér mai târḑiu aflând de trista celebritate a artistului, Eliade revine asupra acestei împrejurărĭ şi publică o lămurire. „Mult se cuvine omul, ḑice dênsul, sĕ cunóscă pe cine-va şi mult sĕ cugete apoi până se va decide a-i întinde mâna şi a-l întroduce în casă“ şi apoi povesteşte cum Rodolfo, venind în Bucurescĭ, se întroduse în tóte casele şi uimì pe toţĭ prin talentul sĕu; cum câştiga fórte mult, dér risipia banii fără nicĭ o socotélă cheltuind câte 30—40 galbenĭ pe ḑi. Aşa că din causa acestei nechibzuite risipe nu mai avea cu ce se urni din Bucurescĭ. Eliade înduioşat de starea nefericită a artistului îl primì şi-l ţinù în casele sale peste o lună de ḑile.

In urma acestei împrejurărĭ constată, fără sĕ pótă înţelege causa, o mare rĕcélă din partea lui Adolphe Billecocq, ambasadorul Franciei în Principate, cu care până atuncĭ era în cele mai bune relaţiunĭ. Tocmai după 7 anĭ, în 1849, când Eliade se întâlnì la Paris cu diplomatul frances, aflà că pricina acestei rĕcelĭ era ospitalitatea, ce dĕduse lui Rodolfo. Şi într'adevĕr dosarele ambasadelor şi consulatelor Franciei erau pline de isprăvile vestitului Cavaler, care pe lângă meseria de scamator mai esercita şi pe aceea de cartofor şi escroc.

Asociându-se cu doi din cei mai de sémă jucătorĭ de cărţĭ din Francia şi Germania, ruinà pe mai mulţĭ ómenĭ avuţĭ. Unul dintre tovarăşĭ, după aceea, trecù la Viena, altul la Londra şi Rodolfo la Paris. Aci puseră în circulaţiune poliţe false pe numele celor mai marĭ bancherĭ şi încasând banii veniră în Iaşĭ. Urmăriţĭ de poliţiă fură nevoiţĭ a se risipi.

Rodolfo schimbându-şĭ numele plecà la Constantinopole, unde deschise un magazin de noutăţile cele mai alese, pentru ca mai târḑiu sĕ dea un strălucit faliment fraudulos. Ambasada francesă în acest chip îi dete de urmă, dér nu-i putù face nimic, pentru că Rodolfo sciuse sĕ capete protecţiunea Rusiei şi se refugià în Bucurescĭ cu o misiune secretă în timpul căderii Domnitorului Alexandru Ghica, pe la sfîrşitul anului 1841.

Consulul Rusiei Daşcov îl întroduse în tóte casele şi-l ajutà sĕ dea câte-va serate de prestidigitatură. Din acéstă causă relaţiunile dintre Billecocq şi ambasada ruséscă se înăspriră. In ast fel de împrejurărĭ Rodolfo fù nevoit sĕ fugă*).

Dintre toţĭ aceştĭ scamatorĭ singurul, care a lăsat o impresiune durabilă, a fost Bartolomeu Bosco. Póte împrejurarea, că el a fost în acest gen cel dintâi artist, care ne-a visitat, sĕ fi contribuit la păstrarea şi lăţirea numelui sĕu printre Românĭ. Şi nu este colţ de ţéră, unde sĕ nu se poménéscă de isprăvile artistului şi sĕ nu i-se atribue cele mai sensaţionale fapte.

Ast-fel peste tot locul se cunósce păţania bietului bărbier, care nu mai isprăvia de a rade pe Bosco, din pricină că barba-i cresçea mereu la loc; de asemenea şi anecdota cu femeea, ce-i vênduse nisce ouĕ, din carĭ artistul scotea galbenĭ de aur şi cum biata femeiă creḑênd, că are o găină năzdrăvană s'apucà sĕ spargă ouĕle rĕmase, dér fără sĕ găséscă măcar o lăscae înăuntru.

Aceste şi alte anecdote sunt citate şi de Eliade, dér sunt atribuite Cavalerului Rodolfo. Pentru că Eliade, cu acéstă ocasiune, nu pomenesce nimic despre Bosco, s'ar putea admite, că artistul n'a fost de loc prin Ţéra-românéscă.

In casul acesta lăţirea numelui sĕu s'ar datori faptului, că 16 anĭ mai 'nainte producţiunile lui Bosco făcuseră atâta întipărire în mintea Moldovenilor, încât faima sa se póte sĕ fi trecut din gură în gură şi la Românii de aicĭ; aşa că tóte minunăţiile de felul acesta mai târḑiu au fost atribuite numai lui Bosco deja cunoscut.

Astăḑĭ chiar, în Moldova, scamatorie se ḑice boscărie şi toţĭ au consciinţa, că prin acest cuvênt trebue sĕ se înţelégă meşteşugul vestitului Bosco.

In comedia lui Alecsandri „Chiriţa în Iaşĭ“ representată pentru prima óră în 1850, un personagiu, Pungescu, doresce sĕ se închiorchioşeze în Bucurescĭ, pentru că:

De-ai umbla întréga lume,
De-ai călca pe rênd anume:
Ţéra englezéscă,
Ţéra franţuzéscă,
Ţéra spaniolésca
Nemţéscă, leşască,
Italienéscă.
Pân' şi cea grecéscă,
N'ai găsì chiar într'o miă
Aşa têrg vestit sĕ fiă
Pentru boscăriă,
Pentru stosăriă,
Pentru coţoăriă,
Matrapazlăriă

*) Curier de Ambe-Sexe. Jurnal literar. Periodul IV. A doua ediţiă. Bucurescĭ 1862. Pag. 165 şi urm.

*) Currier de Ambe-Sexe, l. c. Pag. 200 şi urm.

SCIRILE DILEI.

5 (17) Septemvre.

Consiliu de miniştri. „*Kolozsvár*“ primesce din Budapesta scirea, că Sâmbătă după amédĭ s'a ţinut în palatul ministrului-preşedinte un consiliu de miniştri, la care a luat parte şi br. Samuel *Jósika*, ministru a latere. *In acest consiliu de miniştri* s'a întêmplat *trimiterea propunerii de graţiare* a condamnaţilor în procesul Memorandului.

—o—

Conferinţă. Prea Sânţia sa părintele episcop al Aradului Iòn Meţianu a convocat pe Marţĭ în 5 (17) Septemvre a, c. o conferinţă, la care vor participa Prea Cuvioşia sa părintele Archimandrit şi vicar episcopesc al Orădii-marĭ Iosif Goldiş şi părinţii protopresviterĭ din întrégă eparchia Aradului. Obiectul, de care se va ocupa acéstă conferinţă este: a combina asupra modului de procedere şi a ţinutei preoţimei şi poporului în faţa întroducerii reformelor politico-bisericescĭ în conformitate cu instrucţiunea edată de prea-venerabilul consistor metropolitan.

—o—

Institutul de credit şi economii „Albina“ a înfiinţat în casa sa din strada Măcelarilor în Sibiiu „*masa studenţilor*“, la care *50 studenţĭ românĭ dela şcólele medii din Sibiiu vor căpĕta prânz gratuit, dela 1 (13) Octomvre pănă la 18 (30) Iunie a. c.* Pentru ocuparea acestor marinimóse ajutóre Direcţiunea „Albinei“ publică concurs. La cerere sunt a-se alătura: 1) Carte de botez; 2) Certificat despre înscriere de elev ordinar la gimnasiile séu şcóla reală din Sibiiu; 3) Testimoniul ultim, pe basa căruia a fost primit în clasa, ce o frecuentéză; 4) Atestat oficial despre mijlócele materiale ale părinţilor. Cererile netimbrate trebue presentate la institut pănă la 18 (30) n. c. Cele întrate mai târdiu nu se vor considera.

—o—

Espulsărĭ. „*Timpul*“ de adĭ scrie: Consiliul de miniştri, în şedinţa sa de Joi, a hotărît expulsarea din ţéră a cinci Bulgarĭ, dintre carĭ doi din Brăila şi trei din Galaţĭ. In viitorul consiliu de miniştri se vor lua mĕsurĭ şi în contra Bulgarilor agitatorĭ din Constanţa. In Constanţa s'au făcut, din causa agitaţiunilor bulgărescĭ, *27 de arestărĭ.* Printre arestaţĭ se află şi doi profesorĭ bulgarĭ din localitate.

—o—

La desciderea podului de peste Dunăre. Relativ la dispoziţiunile luate cu privire la solemnitatea inaugurărei podului de peste Dunăre mai putem adĭ comunica — dice „*Timpul*“ din Bucurescĭ, — că s'au adresat învitărĭ şi presei strĕine. Vor fi învitate vr'o 30 de diare din Franţa, Anglia, Germania, Austria, Belgia, Olanda, Italia şi Rusia. Dintre jurnalele române de peste munţĭ vor fi învitate „*Gazeta Transilvaniei*“ din Braşov, „*Tribuna*“ din Sibiiu şi „*Dreptatea*“ din Timişóra.

—o—

Adunărĭ săsescĭ în Christian. Alaltăerĭ Duminecă, după amédĭ s'au ţinut în Christian dóuĕ adunărĭ săsescĭ: una a alegĕtorilor aderenţĭ ai „verdilor“, şi alta a celor aderenţĭ ai „moderaţilor“. La adunarea verdilor au luat parte 408 alegĕtorĭ, carĭ au ascultat cu mare atenţiune vorbirile candidatului de deputat, a redactorului Lutz Korodi, precum şi a advocatului C. Lurtz. Aceştia fură viu aclamaţĭ, şi după adunare întréga societate merse la Rêşnov, unde nejenat îşĭ petrecură „verdii“ pănă târdiu nóptea. Adunarea Saşilor „moderaţĭ“ decurse la mese, şi nu se scie cu siguritate, când s'a finit. — Alegerea de deputat sĕ va face în Ghimbav la 21 l. c.

—o—

Rĕsbunare în contra Bulgarilor. Diarul macedonén „*Pravo*“ anunţă, că Turcia îşĭ rĕsbună pe Bulgarĭ în urma rĕscólei dela 14—26 August. O bandă de başibuzucĭ a jefuit şi a ars satul Obidum lângă Neoropod şi au făcut numeróse victime. Alte patru sate au fost de-asemenea atacate, dér tratate cu mai puţină asprime. Insurgenţii prinşĭ sunt decapitaţĭ pe loc sĕu pe drum, prisonierii sunt torturaţĭ. 13 prisonierĭ transportaţĭ la Salonic din ordinul valiului Wihia Paşa au fost torturaţĭ cu cleşte roşite la foc şi înmormêntaţĭ de vii. Esecuţia barbară a acestor 13 insurgenţĭ e confirmată de-altmintrelea şi din alte părţĭ.

—o—

Cununiă. D-ra *Elena Florian*, fiica rĕposatului preşedinte de tribunal din Odorheiul-săcuesc, se va cununa la 23 Sept. n. c, în biserica română gr. cat. din Bocşa-Montană, cu d-l *Ludovic Eitl*, locotenent c. şi r. — Sincere felicitărĭ tinerei părechĭ!

—o—

Hoţĭ îndrăsneţĭ. Locuitorii din Salgó-Tarjan sunt într'o panică grozavă, în urma unei tâlhării de drum, sĕvêrşită la lumina dilei, de nisce individĭ mascaţĭ. Banditii au atacat pe cassarul băilor de cărbunĭ din Salgó-Tarján, ce ducea cu sine *douĕ-decĭ şi trei de mii florinĭ.* Banii erau destinaţĭ pentru lucrătorii băilor din Inaszó. Cassarul era încă cu doi ómenĭ, cu tóte acestea atacul cel neaşteptat i-a înspăimêntat întru atâta, cât nu şĭ-au mai adus aminte de apĕrare. Tâlharii au eşit din şanţurĭ împuşcând asupra căruţei şi omorînd un cal. Cei din căruţă au fugit, lăsând lada cu banĭ hoţii au spart'o; au luat banii de hârtiă în sumă de 17.850 fl. ér ă cei de argint în sumă de 5150 i-au împrăsciat pe jos. Hoţii, carĭ erau vre-o 4—5 inşĭ erau mascaţĭ. Gendarmeria din Salgo-Tarján a făcut dispoziţiile cele mai estinse cu privire la prinderea lor. Până acum n'au dat de urma tâlharilor.

Nenorocire. Petrea *Micu*, unul dintre cei mai vrednicĭ şi zeloşĭ locuitorĭ românĭ din Braşovul vechiu, a rĕposat Dumineca în urma unei nenorocirĭ, ce 'i s'a întêmplat sĕptĕmâna trecută. Descărcând el nisce butóie cu bere la gară, pentru a-le transporta cu carul la depoul d-lui Casik, unul dintre butóie i-a cădut din vagon pe picior, frângêndu-i-l cu desĕvîrşire. După ce se chinuì o sĕptĕmână, rĕposà între durerile cele mai marĭ, lăsând în urma sa o familiă numĕrósă. Om harnic şi cinstit, bun la inimă şi evlavios, fiind tot-odată şi un conscienţios curator al bisericei, el era fórte iubit şi se bucura de mare cinste între ţĕrenii noştri din Braşovul vechiu. — Dumnedeu sĕ-l odihnéscă în pace!

—o—

Concertul Rosenkranz. Sâmbăta trecută a dat d-şóra *Maria Rosenkranz* un concert în sala de concerte din loc. Cea dintâiu piesă: Aria din opera „Evrea“ pe care concertanta a cântat'o cu acompaniare de orchestră, deja a făcut neplăcută impresiă asupra celor mai mulţĭ ascultătorĭ nemaghiarĭ, deóre-ce d-şóra Rosenkranz a cântat aria cu text maghiar. Işĭ póte orĭ-cine închipuì, cum póte suna aria unei opere francese cântată cu text maghiar şi cu accentuare maghiară! Celelalte piese au fost mai bine alese şi mai vîrtos Aria din opera „Hugenoţii“ a cântat'o concertanta destul de bine. La finea concertului însĕ, ca sĕ pună pupăza pe colac, d-şóra Rosenkranz a cântat şi câte-va melodii naţionale maghiare, fiind frenetic aplaudată de toţĭ Maghiarii veritabilĭ şi neveritabilĭ presenţĭ. Producţiunea acésta din urmă ar fi putut sĕ rĕmână cu totul afară, chiar bunul simţ ar fi pretins'o, deóre-ce văerărĭ şi chiuiturĭ de „csárdás“ nu sunt compatibile şi nu se potrivesc sĕ stea la un loc cu composiţii de ale unui Brahms, Beethoven, Halevy, Meyerbeer etc. Dealtmintrelea şi acum, ca şi de altă-dată, nu putem trece cu vederea prestaţiunile musicei orăşenescĭ, care stă sub conducerea eminentă a d-lui A. *Brandner.* Musica orăşenéscă, afară de acompaniare, s'a produs ea singură la acest concert cu douĕ piese: Introducerea dela opera „Folkunger“ şi Andante din Symphonia C-mol a lui Beethoven. Amêndouĕ piesele au fost predate cu atâta esactitate, fineţă şi perfecţiune, încât atât d-l Brandner cât şi musica de sub conducerea sa merită tótă lauda. Publicul braşovén, care înţelege adevĕrata musică, cercetéză întotdéuna cu cea mai mare plăcere concertele d-lui Brandner.

—o—

Desecarea bălţilor mlăştinóse ale Dunării. Societatea Watson & Youel din Olanda a întreprins, cu autorisarea ministerului român la domeniilor, desecarea unor mlăştinĭ din Dobrogea, Insula st. George, pe cheltuiala proprie. Resultatul acestei încercărĭ a fost încoronat de cel mai deplin succes: întinderĭ marĭ de terenurĭ nefructifere şi nesănĕtóse au fost transformate în pămênturĭ cultivabile şi sănĕtóse La învoiala încercării ministerul şi-a păstrat mână liberă. Pentru adjudecarea lucrărilor pe viitor se vor ţiné licitaţii, şi décă peste societatea olandesă vor oferi alţii avantage mai bune, atuncĭ societatea Watson & Youell va fi despĕgubită cu 400,000 de lei; se crede însĕ, că tot acéstă societate va avé concesiunea pentru desecarea tuturor mlăştinelor Dunării, avêndu-se în vedere primele resultate pe deplin de satisfăcĕtóre.

Din Bulgaria.

Anglia e supĕrată foc pe Bulgaria din causă, că — precum spune „Agenţia Renter“ — principele Ferdinand nu a primit în audienţă pe *Eliot*, representantul engles la Sofia.

Acésta s'a întêmplat cu 10 dile înainte de plecarea principelui la Varna, unde va petrece cam douĕ lunĭ. Motivul neprimirei lui Eliot ar fi fost ocupaţiunile peste mĕsură de multe ale lui Ferdinand. Este însĕ cunoscut, că principele a primit mai multe persóne private în audienţă pe acel timp; cum déră de faţă cu un representant al unei puterĭ, ca Anglia, nu şi-a putut afla timp? De-aci supĕrarea Englesilor.

*

Prin cercurile bulgare circulă o faimă, care pentru principele Ferdinand numai plăcută nu póte fi. Este vorba de nisce documente, ce s'ar afla în posesiunea unui general rus, din carĭ documente apare evident, că Ţarul actual se trage în liniă directă dela vechii Ţarĭ bulgarĭ, şi că ar puté păşi prin urmare ca pretendent la tronul Bulgariei. Se mai spune, că o societate istorică ruséscă vré sĕ dea aceste documente publicităţii nu peste mult.

Dér rĕul nu se mărginesce aicĭ. Poporul bulgar nu iubesce şi n'a iubit pe Ferdinand nicĭ-odată; ér de present chiar îl urĕsce, din causa, că a isolat Bulgaria de tóte celelalte state europene. Ferdinand cu politica lui n'a cucerit simpatiile Rusiei şi Franciei nicĭ decât, ér pe celelalte state şi le-a înstrĕinat formal. Cu deosebire Anglia e supĕrată nespus de mult din causa multelor închinăciunĭ făcute Ţarului, care nicĭ nu vré sĕ scie de principele.

Anglia ar fi bună bucurósă, sĕ vadă pe Ferdinand delăturat din Bulgaria. Diplomaţii Angliei încă tot mai ţin la prinţul Arseniu *Hartenau*, şi aştéptă numai timpul ca el însuşĭ — Arseniu — neînfluinţat de mamă-sa, care se opune ca fiul ei sĕ ocupe tronul bulgar împreunat cu atâtea pericule, sĕ se decidă a păşi, ca pretendent la acest tron.

Telegrame part. ale „Gaz. Trans.“

Seghedin, 16 Septemvre. **Suntem liberĭ!** *Trăiască Majestatea Sa, preabunul nostru împĕrat şi Rege apostolic!*

Vasiliu Lucaciu.

Budapesta, 16 Septemve. **Memorandiştii sunt graţiaţĭ.** *Patiţa a sosit astădĭ séra aicĭ dela Vaţ şi a fost salutat de tinerimea universitară română, ér de cea sérbă prin Dr. Iocovicĭ.*

Scirĭ telegrafice.

Budapesta, 16 Septemvre n. **Toţĭ osêndiţii în procesul Memorandului au fost liberaţĭ astădĭ.** *Actul regesc de graţiare a sosit astădĭ înainte de amédĭ ministrului de justiţiă, care apoi neamânat luà mĕsurile necesare.*

Seghedin, 16 Septemvre. **Lucaciu, Raţiu şi Coroianu au fost liberaţĭ astădĭ după amédĭ din închisórea de stat.** *Scirea despre liberare i-a surprins nespus şi a produs între ei mare bucuriă. Intemniţaţii părăsiră închisórea cu strigăte de „eljen“(?) la adresa Majestaţii Sale şi a guvernului.**)

Seghedin, 17 Septemvre. *Raţiu* a plecat, împreună cu mai mulţĭ colegĭ, la Budapesta, **spre a mulţămi ministrului-preşedinte Bánffy.**[1])

Viena, 17 Septemvre. Astădĭ s'au început alegerile pentru consiliul comunal în al treilea cerc electoral. Alegerea se vede, că se va sfîrşi cu învingerea antisemiţilor. Interesul alegĕtorilor şi al poporaţiunei, precum şi participarea lor la actul alegerei este neobicĭnuit de mare.

Viena, 17 Septemvre. Indată după numirea noului cabinet, primul ministru Badeni va intra în contact cu guvernul unguresc pentru a se reîncepe tractările privitóre la învoirea pactului şi va merge cu miniştrii sĕi de resort la Pesta.

*) De sigur „éljen“-ul la adresa guvernuluĭ va fi numai o născocire a Biroului de corespondenţă din Budapesta.

[1]) Scirea acésta, rĕspândită tot de biroul de coresp. unguresc, sperăm, că nu se va confirma. — Red.

DIVERSE.

Unde sunt femei puţine? După datele statistice, femei sunt mai multe pe pămênt, decât bărbaţĭ. Acésta e regulă ge-

---

Şi rusfetăriă
Şi potlogăriă!*)

Cuvêntul boscărie — provincialism moldovenesc — cel puţin în accepţiunea de scamatorie n'a putut exista în Moldova pănă la 1826.

D. Frédéric Damé în Dicţionarul sĕu român-frances ne dă cuvêntul boscă echivalent cu bosconă, bosconitură, ca un provincialism ardelenesc şi-l traduce cu „sortilège, maléfice, enchantement, charme“*)

Dér în lexiconul dela Buda din 1825 găsim numai cuvêntul boscoană cu însemnarea de „bobónă séu vragie“**)

De asemenea şi în Dicţionarul lui Ión Bobb tipărit în Cluşiu în 1822 aflăm cuvêntul Boscoana tradus cu „Fascinum, Incantatio, Superstitio“***)

Tot astfel şi Andrei Isser, în Dicţionarul sĕu românesc-nemţesc tipărit la Braşov în 1850, traduce cuvêntul boscoană prin „Zauberei, Hexerei“*)

Nu ne interesézà aci etimologia acestui cuvênt. El póte fórte bine sĕ fiă şi un element grec-modern, cum susţin Cihac şi d. L. Şăineanu**) constatăm numai, că în câte-şĭ trele dicţionarele acestea mai vechĭ, alcătuite peste munţĭ, nu găsim decât cuvêntul boscoană, ceea ce probéză, că el era sĕu este frecvent în părţile Ardélului.

Décă într'adevĕr esistă şi un primitiv boscă cu o însemnare înrudită cu a noţiunei de scamatorie întroduse atuncĭ, prin sufixul -ar uşor s'a făcut boscar şi apoi boscărie pentru a desemna acele „mehanico-fizicaliceştĭ meşterşugurĭ“, pe carĭ Moldovenii nu le mai vĕdură şi despre carĭ nu avuseseră nicĭ o idee. La acésta venia într'ajutor şi împrejurarea, că numele artistului era asemĕnat cu vorba boscă sĕu boscoană, care însemna ceva fermecător ca şi arta sa.

*) Alexandri (V.), Opere complete. Teatru. Volumul II. Bucurescĭ 1875. Pag. 402.

*) Damé (Fréderic). Nouveau Dictionnaire Roumain-Français I. Bucarest 1894.

**) Lexicon romanescu-latinescu-unguresc Buda 1892.

***) Bobb (Ioan) Dictionariu românesc, lateinesc şi unguresc. Cluş 1822. Tom. I.

*) Isser (Andreas), Walachisch-deutsches Worterbuch. Kronstadt. 1850.

**) Cihac (A. de), Dictionnaire d'étymologie Daco-Romane. Francfort. S/M 1879. — Şăineanu (L.), Dictionar româno-german. Bucurescĭ 1889.

[Rev. Noua] O. Lugoşianu.

nerală, căcî sunt şi ţĕrî de acelea, unde sunt mai mulţî bcrbaţî, decât femei. Aşa d. e. în Australia occidentală unde sunt bogatele mine de aur, femeile fiind puţine, sunt şi peste mĕsură scumpe. Dovadă şi următorul cas: Nu de mult murì bărbatul unei femei tinere şi frumóse. Abia trecù câte-va sĕptĕmânî de vĕduvià şi se şi grăbiră mulţime de peţitorî, ca sĕ-î cêră mâna. Cei dintâi, carî îşî cercară norocul, au fost dintre ómenii, carî aduseseră serviţiu tinerei femei cu ocasiunea bólei şi îmormêntărei soţului sĕu. Ast-fel o peţì mai întâi medicul, care îngrijì de bărbatul ei în timpul bólei; apoi farmacistul, care-i servise medicina; anteprenorul de îmormêntare, care pe bărbatul sĕu îl astrucase; preotul, care-i servise prohodul, şi în fine săpătorul, care-i săpase mormêntul. Tînĕra vĕduvă însĕ nu se mărità după nicî unul din acestia, ci-'şî luà de bărbat pe stăpânul casei, unde locuia şi căruia îi datorea pentru chiriă. In modul acesta cel puţin şî-a achitat datoria.

Filoxera cafelei. Plantaţiunile de cafea din Brasilia sunt ameninţate de un pericul mare. O bólă ascunsă atacă rădĕcinele arborilor de cafea şi i prăpădesc, tocmai cum filoxera prăpădesce viile. E vorba de nisce microbî, carî vîrêndu-se în rădĕcinele arborilor, pricinuesc în timp scurt nespuse pagube. Acest soiu de filoxeră a cafelei s'a ivit mai întâi la 1869 în Ceylon, unde în primul an după ivirea bólei, producţiunea de cafea a scădut dela 45.000 la 25.000 tone. De atuncî rĕul a luat din an în an mai marî întinderî, până când în fine Ceylonul şî-a perdut cu totul importanţa în piéţa cafelei. Ḑece anî mai târḑiu bóla s'a ivit şi în Iava, unde a pricinuit în fiă-care an câte-o pagubă de opt milióne fl. numai în plantaţiunile statului. Acum a venit rêndul la plantaţiunile Brasiliei; în Araguaya mai tóte plantaţiunile de cafea sunt nimicite, aşa că acéstă provinciă, odinióră bogată, acum a ajuns la sapă de lemn. In Campinas se face tot posibiulul pentru împedecarea periclului, guvernul a trimis anumiţî specialiştî, carî cercetéză plantaţiunile atacate, pe lângă aceea, o comisiă deosebită se ocupă cu studiarea bólei.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul pietei Braşov.

Din 17 Septemvre 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.54	Vênd.	9.57
Argint român.	Cump.	9.50	Vênd.	9.54
Napoleon-d'orî	Cump.	9.56	Vênd.	9.59
Galbenî	Cnmp.	5.62	Vênd.	5.67
Ruble rusescî	Cump.	128	Vênd.	—.—
Lire turcescî	Cump.	58.80	Vênd.	—.—
Mărcî germane	Cump.	10 78	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 Septemvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	121.65
Renta de coróne ung. 4%	99.60
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$%	124.25
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	102.40
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.30
Bonurî rurale ungare 4%	98.—
Bonurî rurale croate-slavone	98.75
Imprum. ung. cu premii	158.—
Losurî pentru reg. Tisei şi Segedin.	148.—
Renta de hârtie austr.	100.75
Renta de argint austr.	101.—
Renta de aur austr.	122.—
Losurî din 1860	153.50
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1060.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	482.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	402.50
Napoleondorî.	9.59
Mărcî imperiale germane	$58.92^1/_2$
London vista	120.40
Paris vista	$47.62^1/_2$
Rente de coróne austr. 4%.	101.—
Note italiene.	45.45

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1895.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ român expr.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren român expr.	Trenŭ de persón.
10 —	8.05	8 05	8.05	2 15	pl.	Viena	sos.	3.—	1 55	1.55	7.20	6.25
8.30	2.15	1 55	5.45	9.15		**Budapesta**		5.45	7.25	7.—	1.50	8.10
11.31	4 23	3.56	9 27	11.12		Szolnok		2.29	5.23	3 50	11.44	4.43
2.—	5.55		11.53	12.55		P. Ladány		12.05	3.46	1.21	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.		2.26	11.04	8.43	11.32
3.58	7.15		2.16	2.20	pl.		sos.		2.19	10.44	8.38	11.17
4.38	7.43		3 03	2.50		Mezö Telegd			1 52	10.07	8.11	10.42
5.20	8.18		3.45	3 26		Rév			1.26	9.30	7.48	10.13
5.43			4 06			Bratca				9.10		9.50
6.32	9.07		4.53	4.17		Ciucia		5.40	12.47	8.31	7.08	9.19
7.16	9.37		5.32	4 50		B.-Huiedin		4.52	12.17	7.53	6.39	8.37
8.07			6.24			Ghârbău		2.55		6.53		7.37
8 34	10 37		6 59	5 55	sos.	Cluşiu	pl.	2.—	11.01	6 14	5.25	7.—
8.49			8.40	6.11	pl.		sos.	5.45	10 45		4.48	6.45
9.06			9.08	6.27		Apahida		5.18			4.23	6.27
10.14			10 40	7.27		Ghiriş		3.53	9.23		3.—	5.21
10.32			11.25	7.50		Cucerdea		3.06	8.49		2.00	4.47
10.59			11 54			Uioara		2.48			2.—	4.31
11.07			12.04			Vinţul de sus		2.40			1.51	4.24
11.31			12.34	8.17		Aiud		2.11	8 23		1.23	4.03
11.48			1.—	8.33	sos.	Teiuş	pl.	1.45	8.06		12.54	3.42
12 25		11.40	1 40	8.38	pl.		sos.	1.10	7 59			2.49
12.52		11.55	2.17			Creciunel		12.39				2.24
1.06			2.35	9 09		Blaşiu		12.24	7 30			2.10
1.37			3.14			Micăsasa		11.48				1.38
1.52		1.—	3.34	9.42	sos.	Copşa-mică	pl.	11.29	6 56			1.18
2.13		1.02	3 49	9.44	pl.		sos.	11.14	6 54			1.01
2.32			4.11	9.59		Mediaş		10.55	6.41			12.46
3 04		1.39	4 48	10 22		Elisabetopol		10.21	6 20			12.16
3.47		2.13	5 27	10.51		Sighişóra		9.42	5 53			11.39
4.09		2.28	6 10	11.12		Haşfalĕu		9.13	5.33			11.17
5 34		3.30	7.50	12.26		Homorod		7.45	4 27			10.02
6.12			8.30	12.58		Agoştonfalva		7.03	3.53			9.22
6.41		4.16	9.03	1.15		Apaţa		6.36	3.37			8.57
7.16			9.38	1.34		Feldióra		5.58	3 16			8.23
8.—		5.07	10.25	2.09	sos.	Braşov	pl.	5.08	2.45			7.43
	11 —	5.14		2.19	pl.		sos.	7.01	2.18		10.26	7.01
	12.26	5 59		3.01		Timiş		6 —	1 42		9.39	6.—
	1 11	6 29		3 31		**Predeal**		5 11	1.12		9.12	5.11
	8 30	11.25		9.30	sos.	Bucuresci	pl.		8.35		5.35	

Cucerdea — Oşorheiu — Regh.-săsesc.

Trenŭ mixtŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenu de persón				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.25	8.10	5.11	8.59	pl.	Cucerdea	sos.	7.41	2.36	8.31	1.18
3 14	8.51	3.52	9.40		Ludoşŭ		7.03	1.58	7.43	12.32
5.07	10.27	5.26	11.11	sos.	Oşorheiu	pl.	5.30	12.25	5.50	10.35
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.	5.18	9.25	5.04	10 —
7.19	12.21	7.19		sos.	Regh.-săs.	pl.	3.50	7.49	3.25	8:25

Ghirişŭ — Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.		trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.
7 33	11 —	4.—	10.19	Ghiriş	5.10	10.30	3.30	9.12
7.53	11.20	4-20	10.39	Turda	4.50	10.10	3.10	8.52

Copşa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgăraşŭ

trenŭ de persón.	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón	trenŭ de persón.
2.20	11.34	7.10	pl.	Copşa mică	sos.	9.34	6.20	12.35
3.57	1.03	8.59		Ocna		8.11	5.12	11.01
4.19	1.25	9.15	sos.	Sibiiu	pl.	7.44	4 49	10.36
4 36	1.46		pl.		sos.	7.28		8.33
6.16	3.31			Avrig		6.02		6.54
8.42	6.08		sos.	Făgăraş	pl.	3.28		4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.29	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brasov — Zêrneştî

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55	9.15	Braşov	7.36	1.29	8.31
10.28	6.36	10.35	Zêrneştî	6.06	12.05	7.20

Mureş-Ludoş — Bistriţa

4.—	9.10	4.20	Mureş-Ludoş	6.46	7.21
7 07	1.01		Ţagu-Budatelicŭ		4.15
9.59	4 55		Bistriţa		1.16

Arad — Timişóra

6.20	11.30	5.	Aradŭ	10.43	3.44	10.55
7.08	12.47	6.14	Vinga	9.42	2.40	10.11
8.01	2.05	7.39	Timişóra	8.20	1.12	8.15

Careii-mari — Zelău

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	4.15	Careii-marî	9.06	7.—
10.17	9.18	Zelău	4.20	3.01

Sighişóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3.22	11.08	Sighişóra	9.51	5.32
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadraţî cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.